

ΥΔΡΟΔΥΝΑΜΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ ΣΤΑΘΕΡΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

- Ηλεκτρόδιο περιστρεφόμενου δίσκου (*Rotating Disc Electrode, RDE*).
- Ηλεκτροχημικές κυψέλες ροής (*flow cells*).

ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΜΑΖΑΣ ΜΕ ΔΙΑΧΥΣΗ ΥΠΟ ΡΟΗ

- **Ροή υλικού** = $dN_i / (A dt) = -D_i \text{grad } C_i + \vec{V} C_i$

($\vec{V}$: ταχύτητα ροής διαλύματος)

- **Μεταβολή συγκέντρωσης** = $\partial C_i / \partial t = D_i \nabla^2 C_i - \vec{V} \text{grad } C_i$

$$\underline{C_i = C_i(x, y, z) *}$$

$$\vec{J} = nF \left(-D_i \text{grad } C_i + \vec{V} C_i \right)_{x=0} = j(y, z) \cdot \hat{j} \quad j = \text{μέση τιμή του } j(y, z)$$

* $C_i = C_i(x, y, z, t)$ για διάχυση προς ηλεκτρόδιο από στάσιμο διάλυμα

ΜΟΝΤΕΛΟ ΝΕΡΝΣΤ ΣΤΑΣΙΜΗΣ ΣΤΙΒΑΔΑΣ ΔΙΑΧΥΣΗΣ

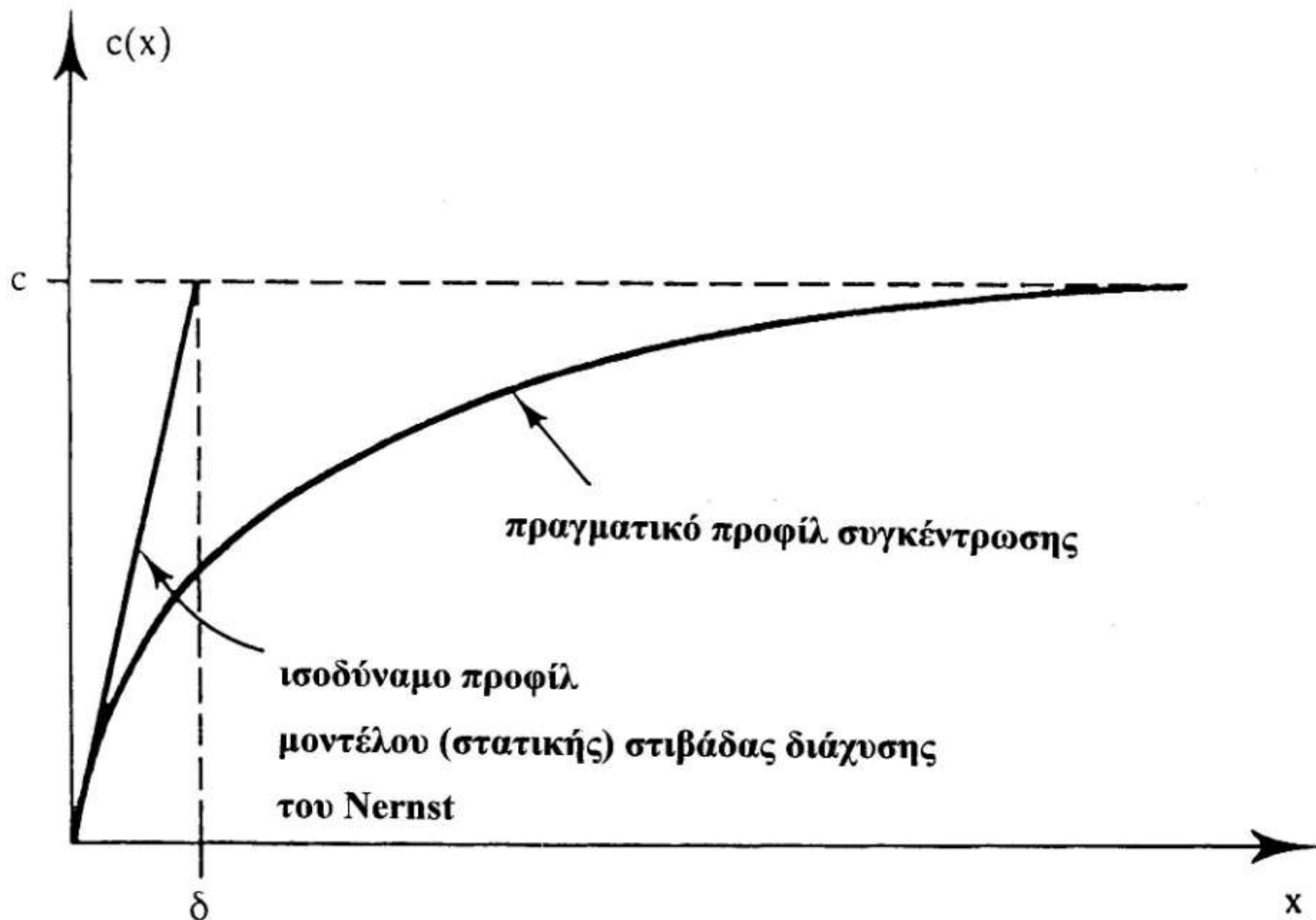
$$\begin{aligned} \mathbf{j} &= -nFD \left(\frac{\partial C_i}{\partial x} \right)_{x=0} = \\ &= nFD \frac{C_i^b - C_i^{x=0}}{\delta} = nF \frac{D}{\delta} (C_i^b - C_i^{x=0}) = \\ &= nFk_m (C_i^b - C_i^{x=0}) \end{aligned}$$

$$k_m = \frac{D}{\delta}$$

- *Πέραν της στιβάδας πάχους δ* : συνθήκες εξαναγκασμένης ροής και πλήρης ανάδευση-ομογενοποίηση-ανανέωση της ηλεκτροενεργής ουσίας
- *Μέσα στη στιβάδα πάχους δ* : συνθήκες γραμμικής διάχυσης από στάσιμο διάλυμα και ανάπτυξη προφίλ συγκέντρωσης της ηλεκτροενεργής ουσίας

Για $|E| \gg |E_e| \Rightarrow$ ορική πυκνότητα ρεύματος διάχυσης:

$$J_L = nFk_m C_i^b$$

ΑΝΑΛΥΤΙΚΕΣ ΕΚΦΡΑΣΕΙΣ i_L $\Leftrightarrow$
 $\Leftrightarrow$ ΑΝΑΛΥΤΙΚΕΣ ΕΚΦΡΑΣΕΙΣ k_m

Δυνατές μόνον για:

- RDE
- Ηλεκτρόδιο επίπεδης πλάκας σε κυψέλη ροής
- Κυλινδρικό ηλεκτρόδιο
- Σταγονικό ηλεκτρόδιο
- Επίπεδο ηλεκτρόδιο σε στατικό διάλυμα
- Μικροηλεκτρόδια

Στις άλλες περιπτώσεις:

ΑΔΙΑΣΤΑΤΕΣ ΕΞΙΣΩΣΕΙΣ
(ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΟΜΟΙΟΤΗΤΑΣ/ΔΙΑΣΤΑΣΙΑΚΗ
ΑΝΑΛΥΣΗ + ΠΕΙΡΑΜΑ)

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΜΑΖΑΣ ΟΜΟΙΩΝ ΔΙΕΡΓΑΣΙΩΝ

↕ (θεωρία ομοιότητας)

ΑΔΙΑΣΤΑΤΟ ΓΙΝΟΜΕΝΟ ΤΩΝ ΜΕΤΑΒΛΗΤΩΝ ΤΟΥΣ

$$\Pi = k_m^\alpha \cdot L^\beta \cdot D^\gamma \cdot v^\delta \cdot \nu^\epsilon$$

(L: χαρακτηριστικό μήκος κυψέλης, v: ταχύτητα ροής
διαλύματος, ν: κινηματικό ιξώδες)

↕ (π-θεώρημα)

ΑΔΙΑΣΤΑΤΟ ΓΙΝΟΜΕΝΟ ΑΔΙΑΣΤΑΤΩΝ ΑΡΙΘΜΩΝ

$$\Pi = S_h^{\alpha'} \cdot S_c^{\beta'} \cdot R_e^{\gamma'}$$

$$\bullet S_h = \frac{k_m \cdot L}{D} = \frac{j_L \cdot L}{n F D C_i^b} \quad (\text{αριθμός Sherwood})$$

$$\bullet R_e = \frac{v \cdot L}{\nu} \quad (\text{αριθμός Reynolds})$$

$$\bullet S_c = \frac{\nu}{D} \quad (\text{αριθμός Schmidt})$$

$$S_h = k R_e^a S_c^b$$

$$\log S_h \text{ vs } \log R_e \Leftrightarrow \log j_L \text{ vs. } \log v$$

- *RDE* : $Sh = 0.62R_e^{1/2}Sc^{1/3}$

για πλήρως αναπτυσσόμενη νηματώδη ροή (laminar flow)

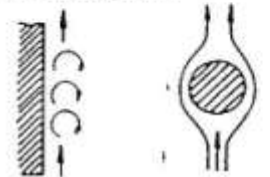
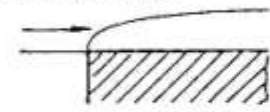
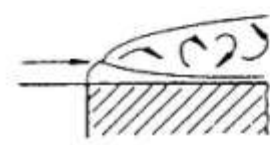
$$\left(R_e = \frac{r \cdot v}{\nu} = \frac{r^2 \cdot \omega}{\nu} \right) \quad (r \rightarrow L, v \rightarrow \omega \cdot r)$$

- Παράλληλη ροή προς επίπεδο ηλεκτρόδιο:

$$Sh = 0.67R_e^{1/2}Sc^{1/3}$$

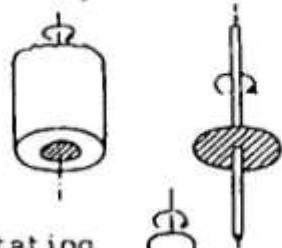
$$\left(R_e = \frac{L \cdot \bar{v}}{\nu} \right)$$

Mass transport correlations for the major flow patterns in electrochemical processes

Flow type	Average Sherwood No. $Sh =$	Validity range	Characteristic values	Source
Free pattern 	<u>vertical plate</u> (turbulent) $0,31 (ScGr)^{0,28}$	$4 \cdot 10^{13} < ScGr < 10^{15}$	$Gr^a)$ height of plate d	Ibl ¹⁾
	<u>horizontal cylinder</u> (laminar) $0,56 (ScGr_m)^{0,25}$	$10^6 < ScGr < 10^9$	$Gr_m^b)$ - diameter of cylinder	Wragg ²⁾
Plate with unrestricted parallel flow 	<u>laminar</u> $0,67 Sc^{1/3} Re^{1/2}$	$Re < 3 \cdot 10^5$ to 10^6	electrode length L $Re = \frac{L u}{\nu}$	Levich ³⁾
	$0,8 (Sc Re)^{0,1+fp} \frac{Sc Re}{1+1,30 (Sc Re)^{1/2}}$	$0 < Re < 5 \cdot 10^5$	ditto	Brauer ⁴⁾
	<u>turbulent</u> const. $Sc^{0,33} Re^{0,9}$		electrode length L $Re = \frac{L u}{\nu}$	Vielstich ⁵⁾
Channel flow 	$\frac{0,037 Sc Re^{0,8}}{1+2,44 (Sc^{1/3}-1) Re^{-0,1}}$	$Re > 5 \cdot 10^5$	ditto	Brauer ⁴⁾
	<u>laminar</u> $2,54 Sc^{1/3} \left(\frac{d_e}{L}\right)^{1/3} Re^{1/3}$	$Re < 2300$	hydraulic ^{c)} diameter d_e $Re = \frac{d_e U}{\nu}$	Pickett ⁶⁾
	<u>turbulent</u> ($L/d_e > 10$) $0,023 Sc^{1/3} Re^{0,8}$	$Re > 2300$	electrode length L	Pickett ⁶⁾

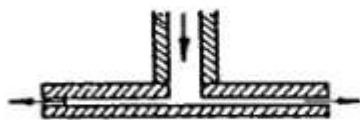
Rotating disc

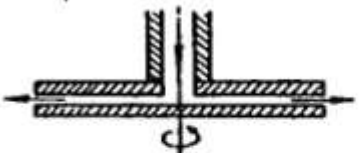
Rotating cylinder

Capillary gap cell

Pump cell

Gas evolving electrodes

laminar

$$0,60 Sc^{1/3} Re^{1/2} \quad d)$$

turbulent

$$0,011 Sc^{1/3} Re^{0,87}$$

turbulent

$$0.079 Sc^{0,356} Re^{0,7}$$

laminar^{e)} $h/r_i < 1$

$$2 \left(\frac{h^2}{R^2 - r_i^2} \right)^{1/3} Sc^{1/3} Re^{1/3}$$

turbulent^{f)} $h/r_i \ll 1$

$$\text{const} \left(\frac{h^2}{R^2 - r_i^2} \right)^{0,8} Re^{0,8}$$

laminar^{g)}

$$c \left(\frac{h}{R} \right)^{1/2} \left(\frac{h^2}{R^2 - r_i^2} \right)^{1/2} Re^{1/2} Re_\phi^{1/2}$$

turbulent^{h)}

$$a (1-\theta)^{1/2} Sc^{1/2} Re^{1/2}$$

$a = 1.38$ spherical bubbles

$$10^2 < Re < 10^4 - 10^5$$

$$Re > 10^6$$

$$10^2 < Re < 4 \times 10^5$$

$$Re = 2 \times 10^4$$

$$Re > 4 \times 10^5$$

$$Re/Re_\phi < 0,75$$

Radius r

$$Re = \frac{r^2 \omega}{\nu}$$

ditto

Radius r

$$Re = \frac{r^2 \omega}{\nu}$$

width of gap h

$$Re = \frac{J_v}{h \nu}$$

width of gap h

$$Re = \frac{J_v}{h \nu}$$

width of gap h

$$Re = \frac{J_v}{h \nu}$$

$$Re_\phi = \frac{R^2 \omega}{\nu}$$

bubble diameter d

$$Re = \frac{d \nu g}{\nu}$$

Levich³⁾

Riddiford⁷⁾

Dossenbach⁸⁾

Gabe⁹⁾

Wendt¹⁰⁾

Jansson¹¹⁾

Jansson¹²⁾

Ibl¹³⁾

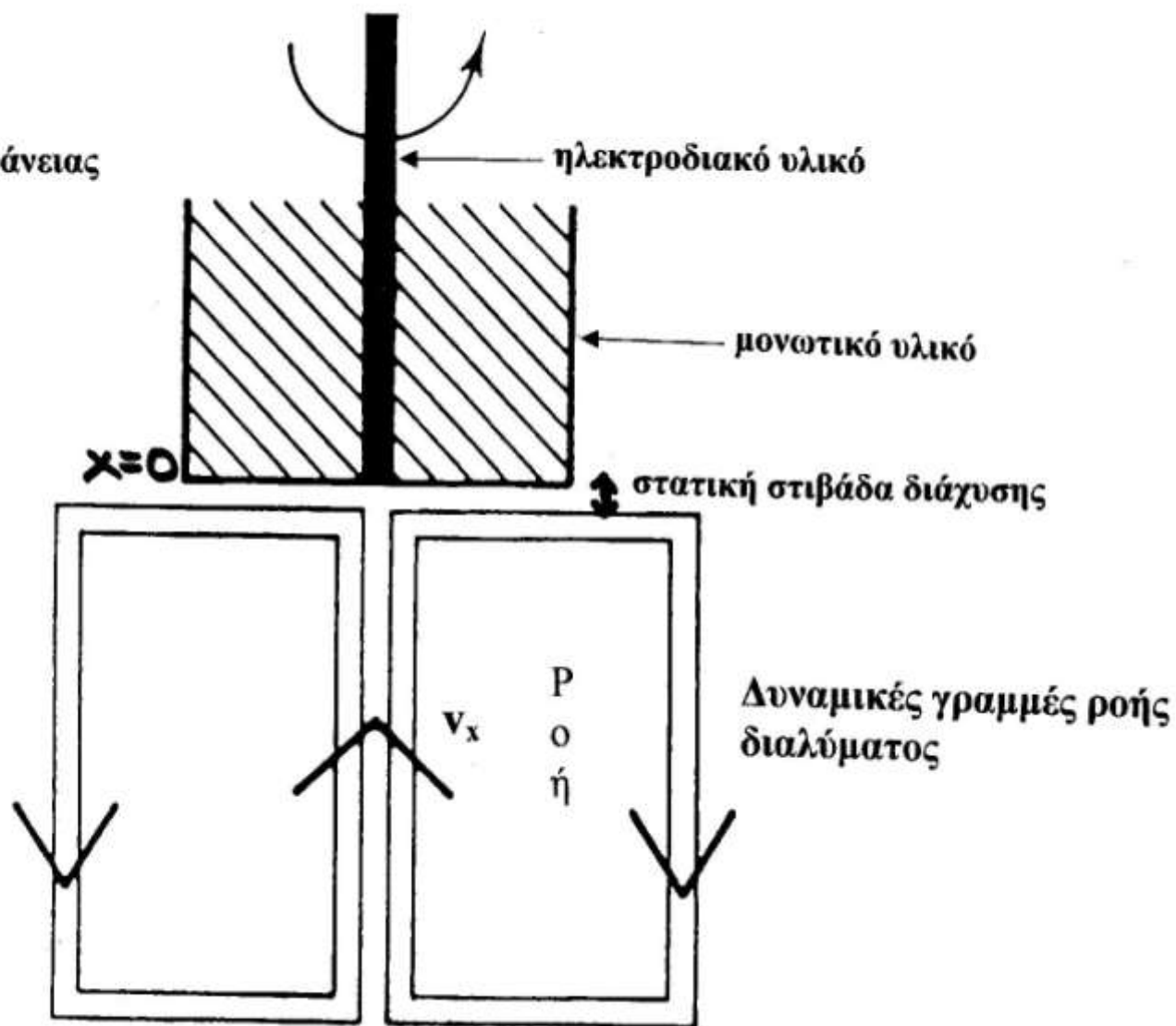
ΗΛΕΚΤΡΟΔΙΟ ΠΕΡΙΣΤΡΕΦΟΜΕΝΟΥ ΔΙΣΚΟΥ

για ηλεκτρόδιο << μονωτικής επιφάνειας

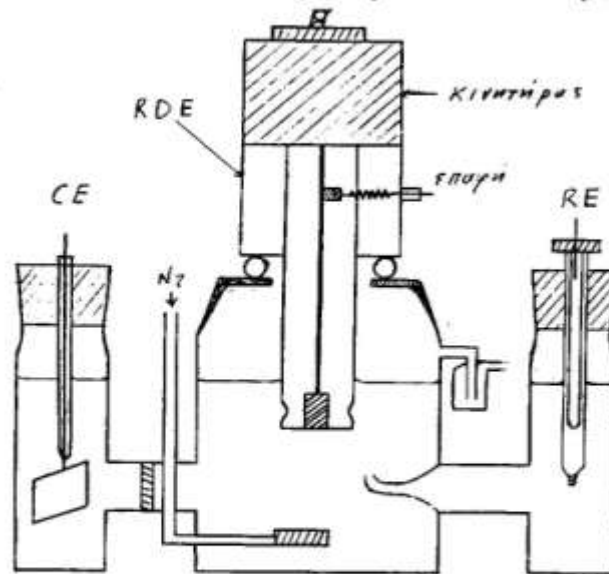
$$\frac{\partial C}{\partial t} = D \frac{\partial^2 C}{\partial x^2} - v_x \frac{\partial C}{\partial x}$$

και

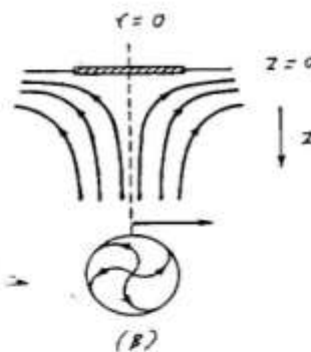
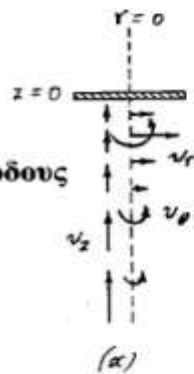
$$v_x = f(\omega^{3/2}) \quad (\text{Levich})$$

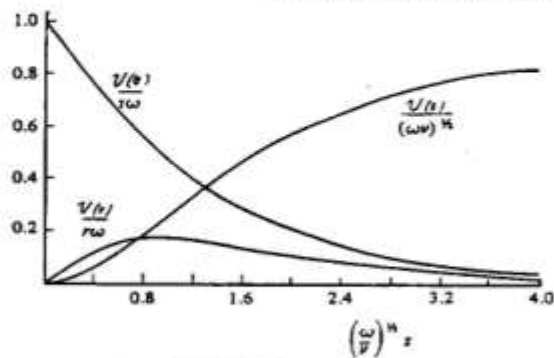
Κυψέλη περιστρεφόμενου ηλεκτροδίου δίσκου (RDE)

Ταχύτητες ροής στοιχειώδους όγκου διαλύματος

Δυναμικές γραμμές ροής

Μεταβολή αδιάστατων μεγεθών ταχυτήτων με την απόσταση από την ηλεκτροδιακή επιφάνεια

**Πυκνότητα ορικού ρεύματος μεταφοράς μάζας
σε ηλεκτρόδιο περιστρεφόμενου δίσκου**

$$i_L = \frac{nF\sqrt{2\pi}D^{2/3}Cf^{1/2}}{1.61\nu^{1/6}}$$

(εξίσωση Levich)

f: συχνότητα περιστροφής σε s^{-1} ή Hz (~4-64 Hz)

($\omega=2\pi f$: γωνιακή ταχύτητα περιστροφής σε $rad\ s^{-1}$,

$f'=60f$: περιστροφές ανά λεπτό σε rpm)

ν : κινηματικό ιξώδες ($\sim 0.011\ cm^2s^{-1}$)

D: cm^2s^{-1} ($\sim 10^{-7} - 10^{-5}\ cm^2s^{-1}$)

i_L vs. $f^{1/2}$ (ή $\omega^{1/2}$ ή $(f')^{1/2}$) : **Levich plot**

κλίση $\rightarrow$ **n** ή **D**

Ρεύμα στην περιοχή μικτού ελέγχου

Γενικά (για $R \rightarrow O + ne^-$, με μόνον το R παρόν στο διάλυμα):

$$\mathbf{i} = nFk_m(C_R^b - C_R^s) \quad (1) \quad (\text{μεταφορά μάζας})$$

$$\mathbf{i} = nFk_e C_R^s \quad (2) \quad (\text{μεταφορά φορτίου})$$

$$(1) \wedge (2) \Rightarrow nFk_m(C_R^b - C_R^s) = nFk_e C_R^s \Rightarrow$$
$$C_R^s = \frac{k_m}{k_m + k_e} C_R^b \quad (3)$$

$$(2) \wedge (3) \Rightarrow$$

$$\mathbf{i} = nF \frac{k_e k_m}{k_m + k_e} C_R^b =$$
$$\frac{nF}{\frac{1}{k_e C_R^b} + \frac{1}{k_m C_R^b}} = \frac{1}{\frac{1}{nFk_e C_R^b} + \frac{1}{nFk_m C_R^b}} = \frac{1}{\frac{1}{i_k} + \frac{1}{i_L}} \Rightarrow$$

$$\frac{1}{i} = \frac{1}{i_k} + \frac{1}{i_L} \quad (4)$$

$$\frac{1}{I} = \frac{1}{I_k} + \frac{1}{I_L} \quad (5)$$

- Ανάλυση ολικού ρεύματος σε *κινητικό ρεύμα* I_k και *ρεύμα μεταφοράς μάζας* I_L .
- «Διόρθωση» του I για το I_L .
- «Διορθωμένα» διαγράμματα *Tafel*, $\log I_k$ vs. E .

- Αν η πραγματική, A_{Π} , και η γεωμετρική επιφάνεια του ηλεκτροδίου A_{Γ} , διαφέρουν τότε οι (1)-(5) ισχύουν αν αντί του i βάλουμε I και αντί των k_e και k_m βάλουμε $k_e A_{\Pi}$ και $k_m A_{\Gamma}$. (Ισχύει τότε $I_k = nFk_e A_{\Pi}$, $I_L = nFk_m A_{\Gamma}$ και $i_k = I_k / A_{\Pi}$, $i_L = I_L / A_{\Gamma}$.)

Ειδικά για το RDE:

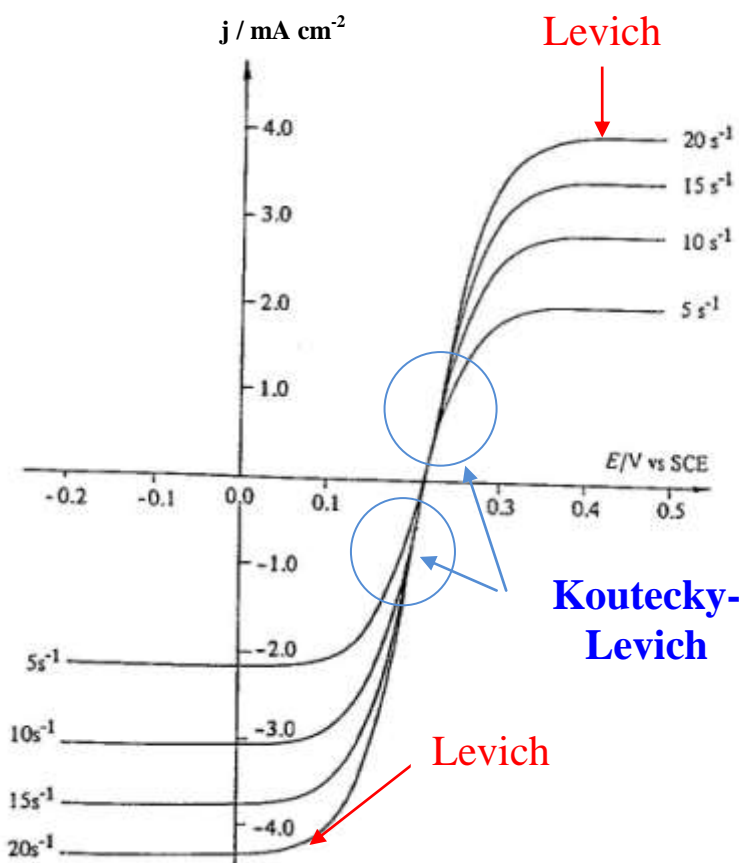
$$\frac{1}{i} = \frac{1}{i_k} + \frac{1}{i_L} = \frac{1}{nFk_e C} + \frac{1.61\nu^{1/6}}{nF\sqrt{2\pi D}^{2/3} C} \frac{1}{f^{1/2}}$$

(εξίσωση Koutecky-Levich)

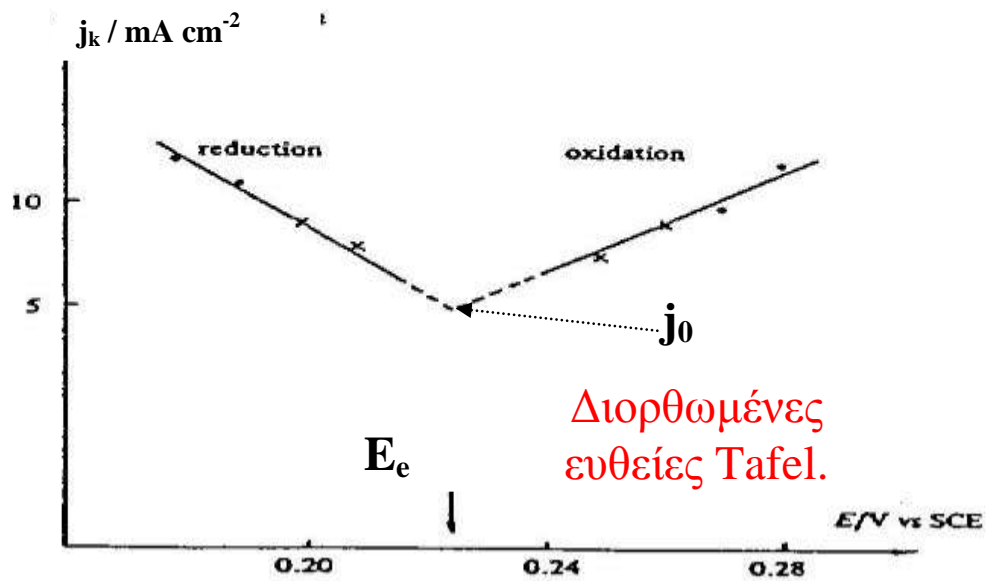
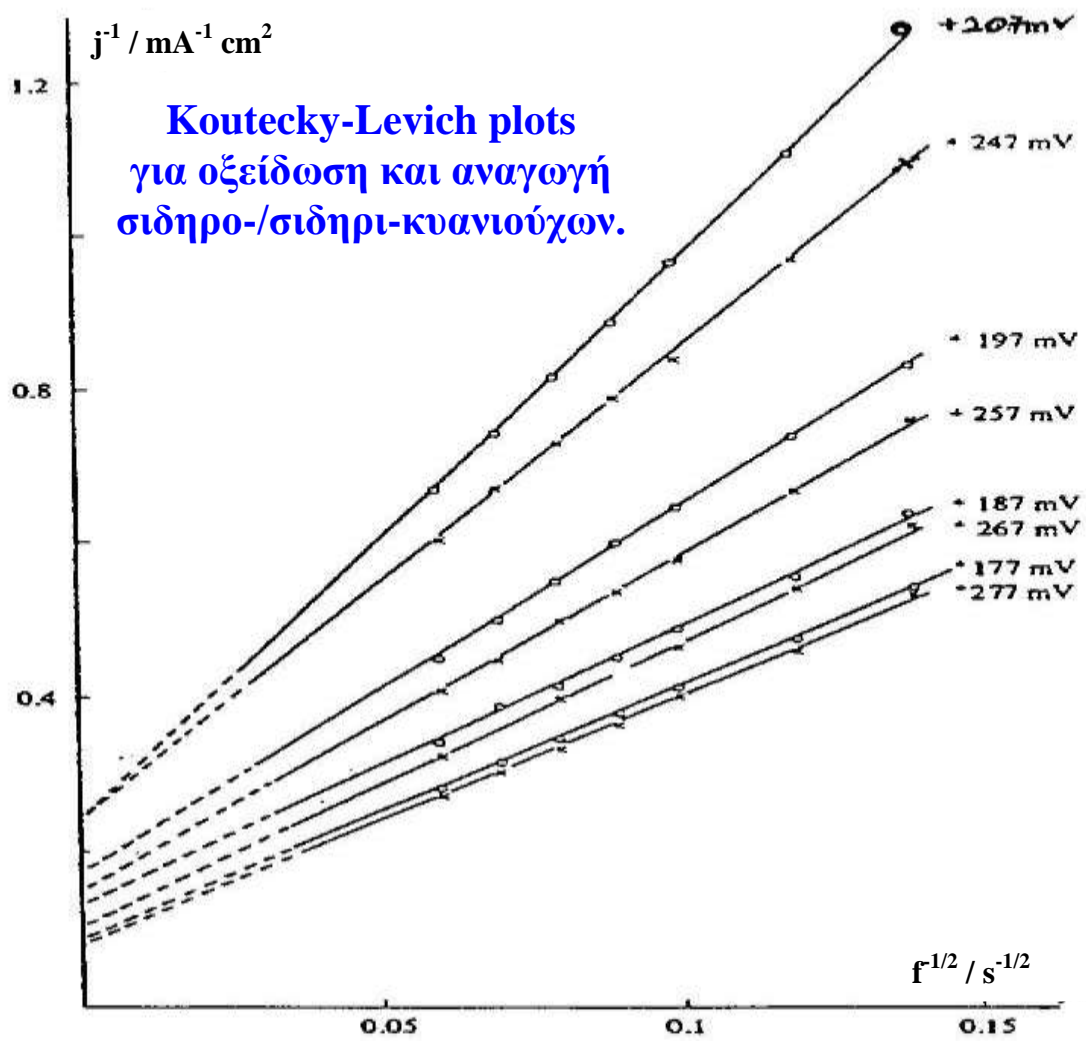
$1/i$ (ή $1/I$) vs. $1/f^{1/2}$ (ή $\omega^{1/2}$ ή $(f')^{1/2}$):

Koutecky-Levich plot

κλίση $\rightarrow n$ ή D , τεταγμένη επί την αρχή $\rightarrow k_e$ (για διάφορα E)

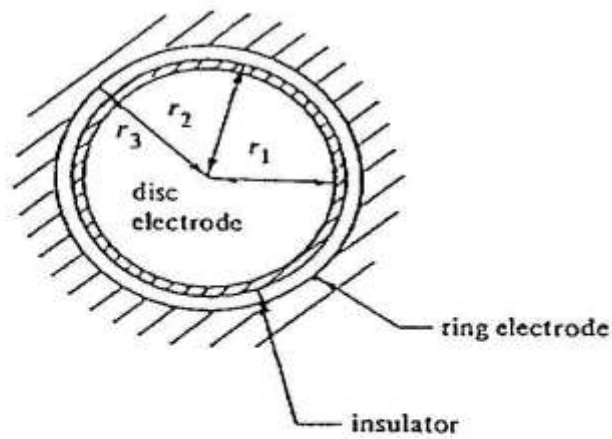

Οξείδωση και αναγωγή
ισομοριακού μίγματος
 $\text{Fe}(\text{CN})_6^{4-} / \text{Fe}(\text{CN})_6^{3-}$

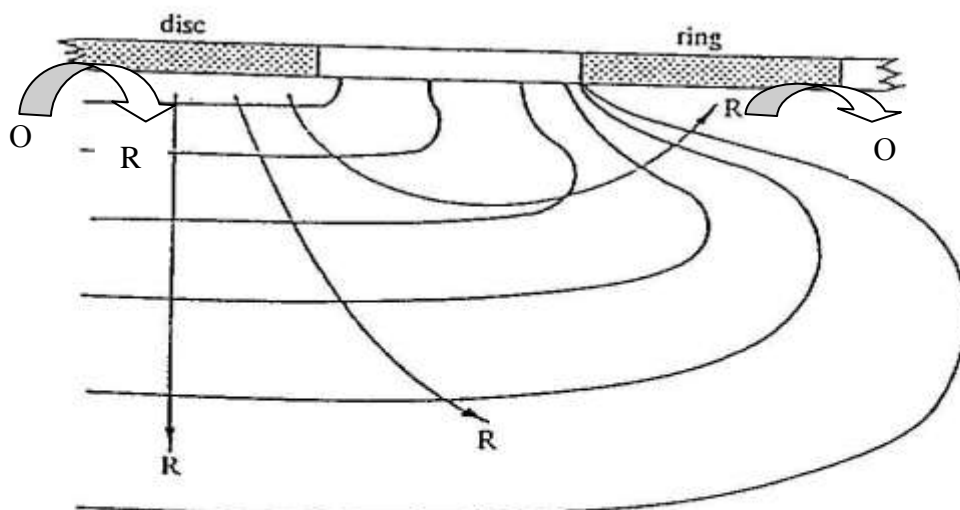

ΗΛΕΚΤΡΟΔΙΟ ΠΕΡΙΣΤΡΕΦΟΜΕΝΟΥ ΔΑΚΤΥΛΙΟΥ-ΔΙΣΚΟΥ

(*Rotating Ring-Disk Electrode, RRDE*)

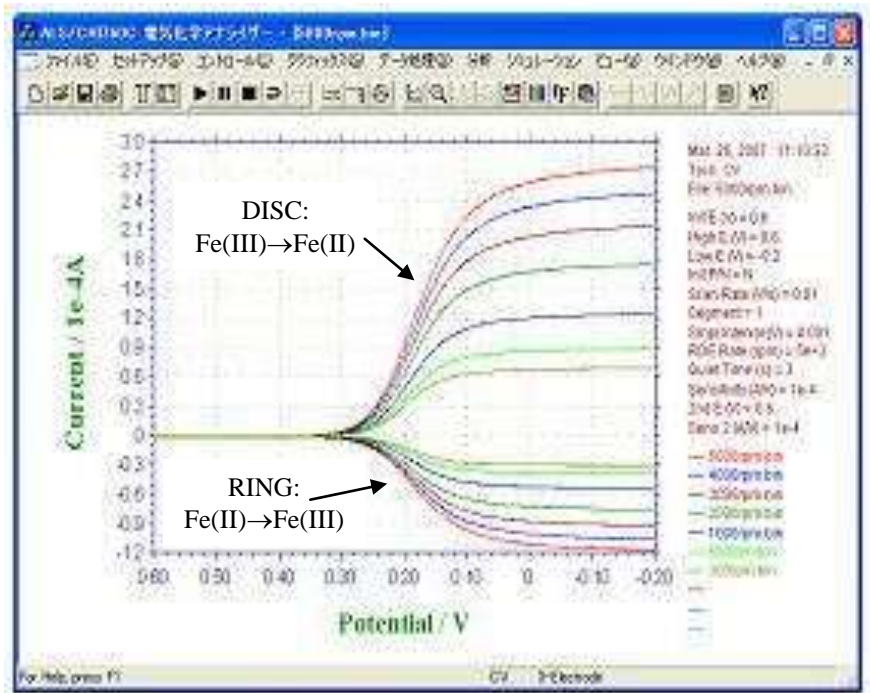

Σχέδιο άνω όψης RRDE, όπου απεικονίζονται τα βασικά στοιχεία του και οι διαστάσεις τους.

Προφίλ συγκεντρώσεων του προϊόντος R της δράσης $O + ne^- \rightarrow R$ του δίσκου, το οποίο επαναοξειδώνεται προς O στον δακτύλιο.

1 mmol/l $K_3Fe(CN)_6$ I-V curves under rotation rates: 5000, 4000, 3000, 2000, 1000, 500, 300 rpm, Pt ring - Pt disk electrode.

Συντελεστής συλλογής (*collection efficiency*):

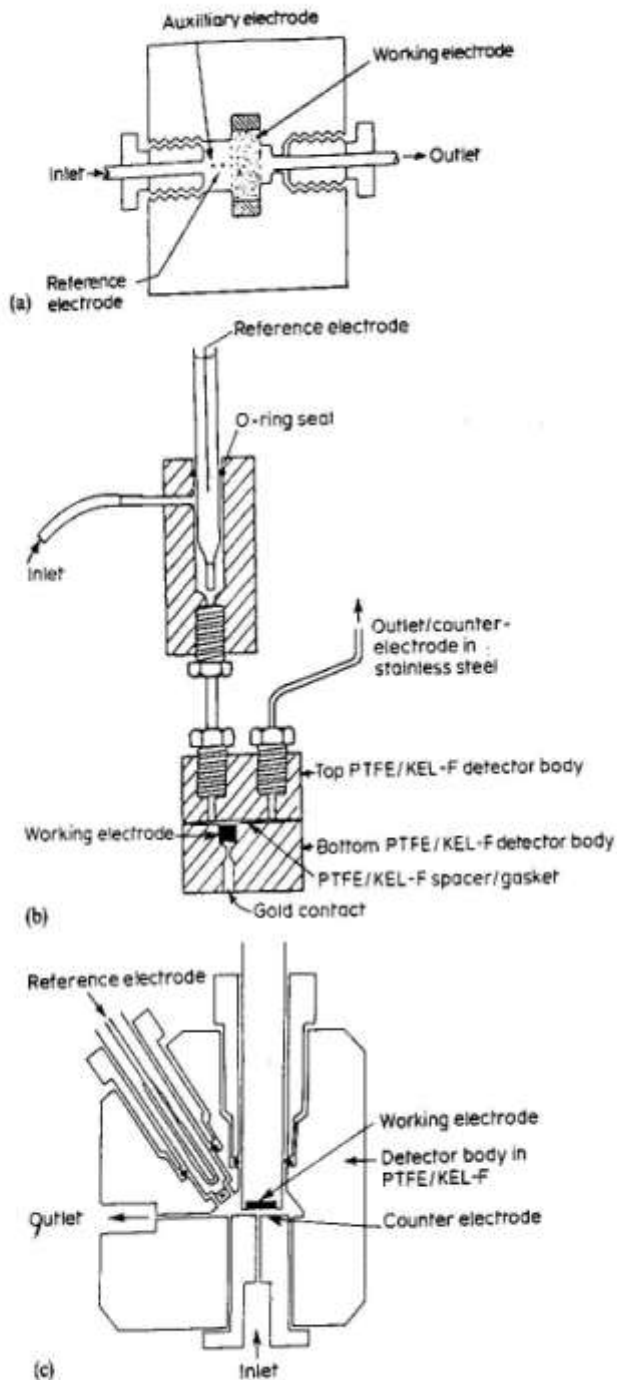
$$N = -j_R/j_D$$

Electrode	A	B	C	D	E
r_1 /mm	3.869	4.769	3.480	3.672	3.635
r_2 /mm	3.981	4.869	3.860	3.763	3.779
r_3 /mm	4.051	5.221	4.375	4.369	4.839
N calculated	0.090	0.214	0.261	0.318	0.402
N determined	0.097	0.215	0.263	0.328	0.404

Τιμές του N για διάφορες διαστάσεις των στοιχείων του RRDE.

ΗΛΕΚΤΡΟΧΗΜΙΚΕΣ ΚΥΨΕΛΕΣ ΡΟΗΣ

Τύποι Ηλεκτροχημικών Κυψελών Ροής

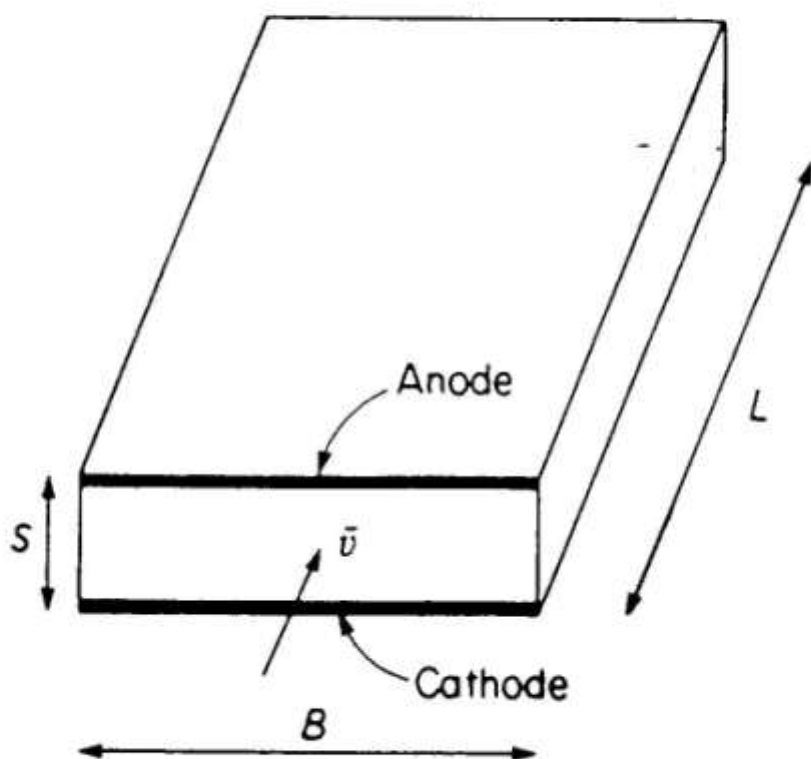

κυψέλη ροής μέσα από
πορώδες ηλεκτρόδιο
(π.χ. κουλομετρικός
ανιχνευτής-
coulometric detector)

κυψέλη ροής λεπτής στιβάδας
(*thin layer cell*)

κυψέλη καταβροχής τοιχώματος
(*wall jet cell*)

Κυψέλη παραλλήλων ηλεκτροδίων πλάκας

Για νηματώδη ροή ($Re < 2000$):

$$Sh = 1.85 Re^{1/3} Sc^{1/3} \left(\frac{S}{L}\right)^{1/3}$$

$$Re = \frac{l \cdot \bar{v}}{\nu} \quad Sc = \frac{\nu}{D} \quad Sh = \frac{k_m l}{D} = \frac{\left(\frac{I_L}{nFDAC}\right)l}{D}$$

$$l = d_e = \frac{2BS}{B+S}$$

Για μη αναπτυγμένη νηματώδη ροή ($Re < 2000$) και κυψέλη λεπτής στιβάδας ($L \gg d_e$):

$$I_L = 0.83 n F C D B R_e^{1/3} S c^{1/3}$$

$$R_e = \frac{l \cdot \bar{v}}{\nu} \quad S c = \frac{\nu}{D} \quad S h = \frac{k_m l}{D} = \frac{\left(\frac{I_L}{n F D A C}\right) l}{D}$$

$$l = L \quad A = B L$$

Βέλτιστες διαστάσεις κυψέλης:

- *Μεγάλο εύρος κυψέλης B* $\Rightarrow$ υψηλό σήμα I_L
- *Μικρό μήκος κυψέλης L* $\Rightarrow$
  - ✓ Υψηλός λόγος σήματος-“θορύβου” (signal-to-noise ratio, S/N) ($S = I_L$ (φαρανταϊκό) $\propto L^{1/2}$, αλλά $N = I_C$ (χωρητικό) $\propto A = B L$ οπότε $S/N \propto L^{-1/2}$)
  - ✓ Υψηλή πιστότητα αναπαραγωγής χρωματογραφικής κορυφής λόγω βραχύχρονης παραμονής ουσιών στην περιοχή ανίχνευσης.
- *Μικρό πάχος κυψέλης S* $\Rightarrow$ υψηλή γραμμική ταχύτητα ροής $v = Q/(BS) \Rightarrow$ υψηλός Re και τυρβώδης ροή $\Rightarrow$ υψηλό σήμα I_L .